

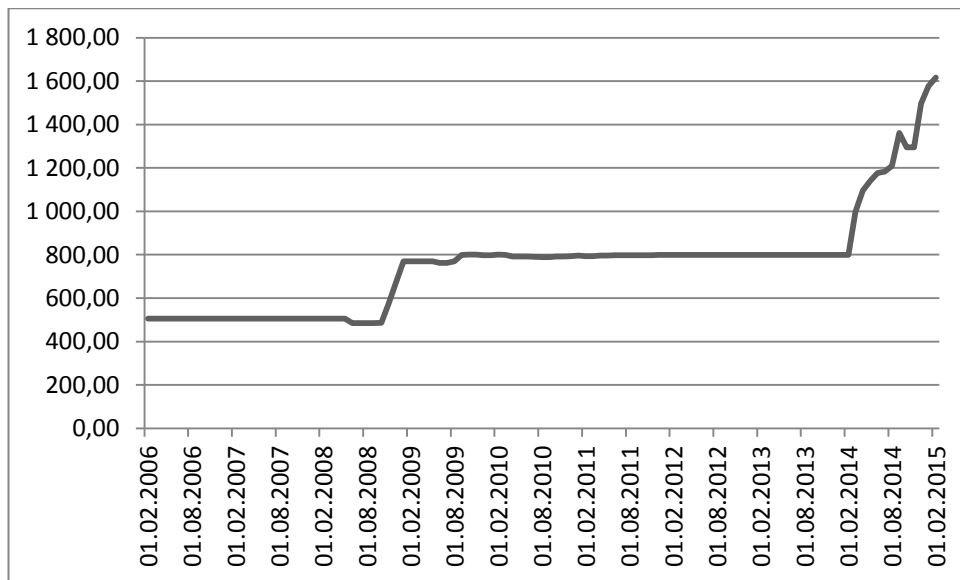
ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ІНСТРУМЕНТАМИ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ

М. В. Білошкурський, к. е. н., доцент
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Економічна безпека держави є явищем складним і багатоаспектним, оскільки стосується захищеності державних і приватних інтересів у сфері національної економіки. У сучасних умовах, коли частина території України окупована, ведуться воєнні дії на Сході, система державного управління корумпована, на стратегічно значимі та надприбуткові галузі національної економіки фактичну монопольну владу мають олігархи, зростає частка тіньової економіки та погіршується добробут населення, зміцнення економічної безпеки на всіх рівнях державної влади набуває особливого значення.

Нині національна економіка України перебуває у перманентному стані стагнації, який щомісяця погіршується. Так, за попередніми даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі, України, обсяг ВВП України за VI квартал 2014 року, порівняно з VI кварталом 2013 року, скоротився на 15,2%; загальний обсяг випуску продукції у січні 2015 року, порівняно з груднем 2014 року, зменшився на 19,7% [1]. Таким чином, соціально-економічна криза в Україні, яка почалася наприкінці 2013 року і триває до сьогодні, є причиною погіршення стану економічної безпеки держави. Є підстави вважати однією із суттєвих загроз економічній безпеці України девальвацію національної грошової одиниці, масштаби якої ілюструє рис. 1.

З даних рис. 1 видно, що офіційний курс гривні протягом 2014 року виріс більш, як удвічі. На девальвацію впливають зовнішні та внутрішні фактори. Національний банк України, як регулятор і виконавець монетарної політики держави, може впливати тільки на внутрішні фактори, одним з яких є контроль грошової маси. В кризових умовах, коли обсяг ВВП скорочується, згідно рівняння обміну І. Фішера [2], щоб уникнути або обмежити девальвацію, а відтак і інфляцію, необхідно зменшити обсяг грошової маси в обігу.

**Рис. 1. Динаміка офіційного курсу гривні з січня 2006 до січня 2015 рр.
(грн. за 100 дол. США)**

Джерело: побудовано за даними Національного банку України [3]

Найменш болючим способом скорочення грошової маси традиційно є вилучення з обігу готівки (агрегат М0 – готівкові кошти в обігу поза депозитними корпораціями), динаміку обсягів якої ілюструє рис. 2.

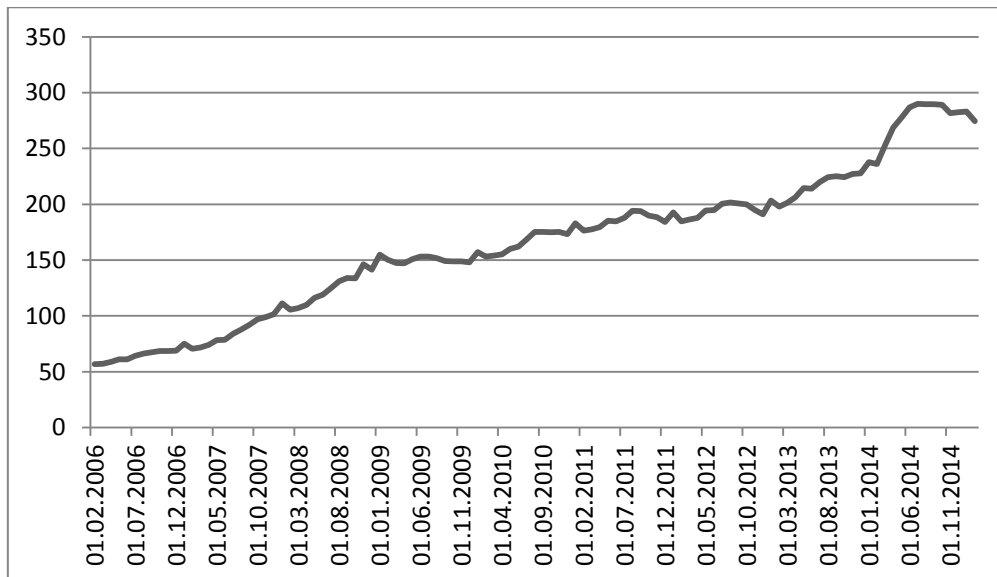

Рис. 2. Динаміка грошового агрегату М0 в Україні з січня 2006 до січня 2015 рр. (млрд. грн.)

Джерело: побудовано за даними Національного банку України [3]

Результатом моделювання впливу агрегату М0 на офіційний курс гривні є експоненційна залежність (рис. 3), яка показує, що зростання обсягу готівки в обігу на 1% спричиняє девальвацію гривні на 0,0042% з достовірністю 84,6%.

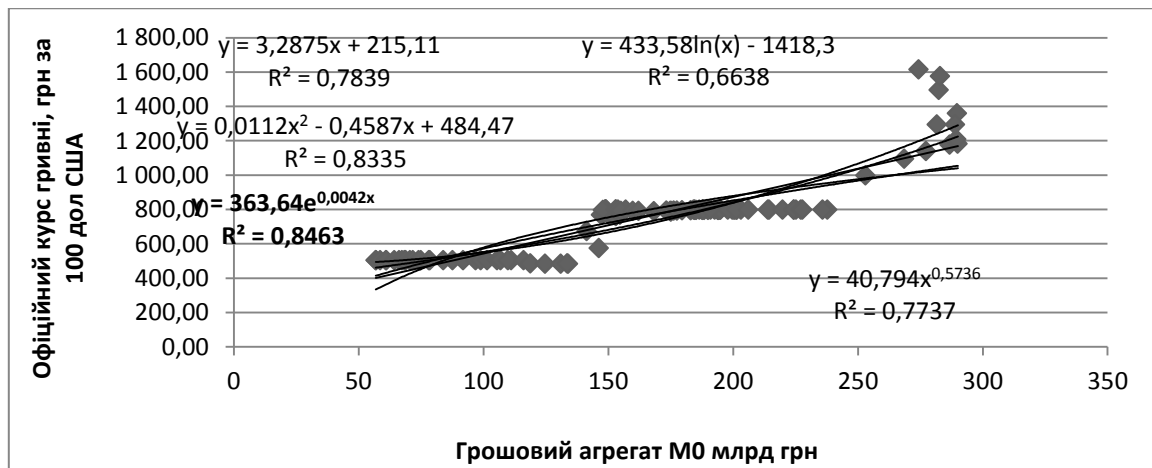

Рис. 3. Статистична залежність офіційного курсу гривні від величини грошового агрегату М0

Джерело: розраховано автором за даними Національного банку України [4]

Отже, згідно одержаної моделі, для зміцнення економічної безпеки України (тобто ревальвація курсу гривні до рівня 2013 року 8 грн / дол США), необхідно вилучити з обігу 86,6 млрд. грн. готівки або 31,6%. Зрозуміло, що проблема ревальвації національної грошової одиниці, а тим більше, зміцнення економічної безпеки, є комплексною і потребує значної кількості заходів, одним з яких є запропонований автором.

Список використано літератури:

1. Основні показники економічного та соціального розвитку України (06.03.2015) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=OsnojniPokaznikiEkonomichnogoISotsialnogoRozvitkuUkraini>.
2. Fisher I. The Purchasing Power of Money: Its Determination and Relation to Credit, Interest and Crises / Irving Fisher, assisted by Harry G. Brown. – New York : Macmillan. 1911. – 2nd edn. – 1913. – Pp. xxiv + 515.
3. Бюлетень Національного банку України (архів) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=57897.